

Mnogovrstne novice.

* *Stroški zasede Bosne in Hercegovine* po naši armadi za letošnje leto (to je, od začetka zasede do konca leta 1878.) so kakor „nova Presse“ piše, proračunani na 102 milijona in 810.000 gold. Od tega zneska spada na naš del cesarstva (Avstrijo) 70 milijonov in 459.060 gold., na Ogersko 32 milijonov in 250.940 gold. Avstrija je iz različnih blagajnic, prodanih blagajniških obligacij itd. dozdaj svoj delež pokrila z 41 milijoni goldinarjev; vrh tega je finančni minister v prvi seji Dunajskega državnega zbora zahteval dovoljenje za izdaje novih 25 milijonov gold. zlate rente; s tem skupaj bi se pokrilo 66 milijonov. Po takem bi ostalo pokriti še čez 4 milijone, da se pokrije vsa gori navedena potrebščina od 70 milijonov.

* *Železnica v Bosni je dodelana* od Savskega brega ob Brodu nekako miljo daleč proti Derventu. 4. dan oktobra se je po tej progi poskusila prva vožnja za prevažanje gradiva za železnico; če bo mogoče, dodelajo jo še to jesen do Doboja. Kolovoz je nekake tri četrti metra širok; mali vozovi bodo prav pripravljeni in silo koristni za dovoz živeža vojakom. Telegraf je napeljan že po vsi Bosni.

* *Carigrad čvrsto utrjujejo.* Za napravo trdnjav okoli Carigrada dela 40.000 vojakov. Dober je strah, komur ga je Bog dal.

* *Veliko mesnico*, kjer koljejo goveda in drobnico, je neka družba ustanovila na Rusko-avstrijski meji v Mislovici, če se jej bode dovolilo živino za klanje iz Avstrije le-sem prepeljavati. Ta družba namerava zaklano živino iz Mislovice v posebnih vozovih prepeljavati ne le samo v Vratislavo in Berolin, temveč tudi v Pariz in na Angleško. Že je tak voz z 261 zaklanimi kostruni 28. sept. iz Mislovice v Berolin po železnici šel. Je pa tak voz prav posebno za prevažanje zaklane živine napravljen tako, da se v teh vozovih meso 4 tedne dobro ohrani. Ker na en voz nabasajo okoli 400 zaklanih kostrunov, je razvidno, da vožnina ni draga. Če bi pa v prihodnje nemška vlada utegnila uvožnjo zaklane živine na Nemško v prepoved dejati, namerava omenjena družba tako klavnico napraviti v Avstriji. — Kaj vse se bode še počelo na svetu!

* *Socijalistom na Pruskem stopa vlada krepko na pete.* Kar je obveljala ostra postava zoper socijaldemokrate, je policija razpustila 4 takošna društva in zabranila 34 tiskopisov, ondašnji list „Fr. Pr.“ pa, ki je bil največji zagovornik socijalistov, je za zmirom zadušila. In kaj je nasledek tega vladnega postopanja? Nemški cesar Viljem dobiva pogostoma pisma, ki mu žugajo, da bode zopet napaden, ko se vrne v Berolin, Badenskemu velikemu vojvodu pa žugajo, da tudi njemu preti napad, ako nemškemu cesarju še dalj dopusti prebivati v svoji deželi. To vse se godi v deželi, ki se hlina biti dežela „der Gottesfurcht und frommen Sitte“.

* *Rumena vročnica v Ameriki* strašno razsaja že več časa, katera najbolj mori siromašne ljudi. V Viksburških bolnišnicah leži okoli 2000 bolnikov; 6 usmiljenih sester in nekoliko duhovnov je usmrtila ta kuga, katera po žolcu, ki se razlije po človeku, ga vsega rumenega naredi; od tod ime te kužne bolezni. V Memfisu manjka ne samo mrtvaških nosil, temveč tudi grobokopov. Po ulicah in hišah leži na stotine mrtvih, ki okužujejo zrak. Od ondašnjih duhovnov ostalo je samo troje živih, vsi drugi so umrli za to kugo, deleči bolnikom sveti zakrament umirajočih. Še groznejše razsaja ta bolezen v Novem-Yorku, kjer je pomorila mnogo zdravnikov, duhovnov, usmiljenih sester in veliko ljudstva. Obvaruj nas mili Bog take nesreče!

Vèn rad bi šel, vèn!

Po K. A. Kaltenbrunnerju prosto prevél ***)

I.

Pri Brniku zopet
Gnjeto se ljudje,
Glasni so in vino
Poteka jim že.

Možaki veljavni
Prišli iz vasí,
Le-tù so se zbrali,
Zaséli klopí:

Bil oča je Lenart,
In Gropa Tržan,
Vštric njima so séli
Zaplotnik, Rovàn,

Jezični Frgajnsnik,
Bogati Kozják,
Briljavi Matozelj,
In še mnogi možák.

A v sredi móž prostor
Koprívar imá,
Drží se mogočno,
Kar zine, veljá.

Sicer so kvartali
Na kratek čas svoj,
A drugo imajo
Za brégom nocoj.

Navdal jim njih misli
Predmet je ves drug,
In vré jim po glavi,
Kot v loncu vré lúg.

Zdaj vdari Frgajnsnik
Ob mizo na moč:
„Le pravdo! — sicer nam
Je vspeh nemogoč!“

Kozják dé: „Resníca!
To menil sem jaz;
Tako do gospóske
Povzdignimo glas!“

„Takisto storimo“,
Povzame Tržan;
„To menil sem davno“,
Izusti Rovàn.

„Čemu plačevali“ —
Matozelj dejál —
„Bi cesto do grada,
Vsak bi se smijál.“

„Zahteval to cesto
Je žlahtni baron,
Mi nismo je hteli,
Naj plača jo on.“

*) Ker se nam je posrečilo najti prevodnika šaljive pesmice „Aussi möcht i“ iz zbirke Kaltenbrunnerjevih po gospé pl. Radičevi na svetlo danih pesmi, damo našim bralcem to kratkočasnico, ki je taka, da bi se utegnili tudi pri nas na kmetih goditi.

„Tako je, sosedje“ —
Brž Lenart dodá —
„Prav tretje okó je
Nam cesta le-tá!“

„Prav dobro je služil
Nekdanji nam pot,
Zakaj bi trosili
Denarje zdaj tod?“

„Govôri nam ti,
Čemú zdaj molčíš?
Govôri, Koprivar!
Kaj ném tu sedíš?“

„Koprivar — kaj meniš?“
Ves zbor govóri,
„Najboljši bil dohtar
Sicer si nam ti!“

Zdaj vstane Koprivar,
Takó govoreč:
„Do zdaj je moj jezik
Bil, menim, odveč.“

„Zakaj bi tožili
Gospôdo, zakaj?
Če pet let se tožiš,
Te vrže nazaj!“

„Baron sta in sódec
Par vkup zavozlján,
In znate, da vranu
Priatelj je vran.“

Spraznivši je čašo
Koprivar dejal:
„Jaz pot vam pokažem,
Ki menj bode stal.“

„Ti nam si bil svétnik
Premnogo že let“ —
Rovàn se oglasi —
„Pomozi nam spet!“

Zdaj k višku se spné:
„Poslušaj me vsak:
Na Dunaj k cesarju
Zavijmo korák!“

„Prav!“ — reče Frgajnsnik,
„Stvar zvita je res!“
Poprime za čašo
In sprazni jo vmes.

Koprivar zgubanči
Svoj resni obraz:
„Na Dunaj je daleč,
To dobro vem jaz —“

Vred.

„Cesarske svetlosti
Do zdaj ne poznam,
Neznan mi je Dunaj,
Kjer brambo imam!“

„Kočevar je pravil,
Po Dunaji znan,
Da cesar prosilcem
Je v milosti vdan.“

„A stvar je najprva,
Kakó govoriš,
In jasno zadévo
Da vso razložiš.“

Zbor vsklikne: „Prevažna
Za nas je ta reč,
Zato naj Koprivar
Odroma tje v Beč.“

„Če moram — on pravi —
Na Dunaj jaz grem,
A potne vi troške
Plačajte, povem.“

Storjeni so sklepi! —
Debeli krčmar
Spet vina jim toči
Za svetli denar!

„Mi nismo berači!“
Zakliče Tržan,
„To majhni so stroški“,
Dodal je Rován.

„Po železnici tjekaj,
Nazaj se drdrá,
In za hrano se kmalu
Zadosti imá!“

„Jaz nečem računov“ —
Koprivar grmí,
„Če pojdem na Dunaj,
Vse plačate vi“.

„Še nekaj — saj znate:
Če mažeš, peljaš —
Gospodom cesarskim
Glej, da jim kaj daš!“

„Nu“ — pravi Matozelj,
„Kar treba, dobiš!“
Na naše greš troške,
Da za nas govoriš!“

II.

In v osmih je dnevih
Na Dunaji bil
Koprivar, ter vino
Pri „orlu“ je pil.

Po mestu je hodil
In gledal okrog,
Pogosto zabredel
Je mož brzonog.

A barati drug dan
Začenja ljudi,
Na deseto vprašanje
Odgovor dobí.

In dolgo vprašuje:
„Kje carov je grad?“
Za šestico popelje
Ga pobič tja mlad.

A tam poizveda:
Kam naj se podá;
Prevažal bi rajši
Snopovje domá.

„Kje se zaslišuje?
In kje upisuje?
Povejte mi vsaj,
Kako in kedaj!“

Seboj govori:
„Da to sem jaz znal,
Ne bil bi na Dunaj
Nikdar se podal!“

„Zdaj vidim, težavno
Oprtál sem stvar,
Krvav pot potim že,
Kot ga nisem nikdar!“

Koračil je, klanjal
Rotíl se, jezíl,
Prej, nego zapisan
K zaslišanju bil.

Določi se dan
Pred carja ko gre;
Koprivar sestavlja
Besede krepke.

Čemú zapisaval
On govor bi svoj?
Ponavljal ga stokrat
Je sam med seboj.

Napoči dan važni —
Koprivar možák,
Oblečen po praznje
Obrača korák.

V čakalnico pride —
Prezgodaj je še;
Dovolj mu je stati,
Na steno se vprè.

Naposled tam v kotu
Prostorček dobí,
Svoj govor ponavlja
In ves se potí.

Slabost ga napada,
Ko vidi možé,
Ki jim križci in zvezde
Na prsih blesté.

Pogled omaguje,
Možjani mu vró,
Naposled svoj govor
Pozabi celó.

Zdaj čuje se glas:
„Naj ustopi takoj!“
In strijc naš se dvigne,
Ves zmešan seboj.

Da v krčmi bi vaški
Pri svojcih sedel,
Pogumnost gotovo
Bi večjo imel.

Pomiče se dalje,
Pot briše si vroč,
Pred carjem obstane —
Pobít, jecljajoč.

Kar živ je, ni nikdar
Tako bil splašen,
„Oj Bog me usliši,
Ven rad bi šel, ven!“

Vrtí se vkrog njega
Cesarski ves hram,
In cesar presvetli —
Vrtí se on sam!

Pred uhodom stoječ,
Trepeče boječ,
In gladi lasé,
A misli bežé.

„Oprostite, prišel“ —
Blebeče težkó,
„Svetlost, oprostite“
Ponavlja na to.

„Kaj rad bi?“ resnobno
Povpraša ga car.
„Jaz? — Nič, veličanstvo,
Domú bi šel kar!“

Nasmeja se car
Kmetiču vesel,
Koprivar premišlja,
Kako bi začel.

Zastonj pokašljeje —
Obraz je rudeč;
Se sili — a najti
Besede ni več!

O daljnem dogodku —
Če cesar možá
Je baral še dolgo —
Za to se ne zná.

Da pravdo je s kmeti
Dobil le grajščak,
Da so se branili,
Kar mogel je vsak,

Da služil sosedom
Je v smeh jezikač,
Le-tó bi povedal
Sam lahko baháč! —

Obravnave deželnih zborov.

Deželni zbor Goriški.

Dne 5. oktobra t. l. dopoldne je bila IX. seja. Šlo je za odpravo šolskega doneska za normalni šolski zalog in za vpeljavo zapuščinske davščine za učiteljski pokojninski zalog. Došel je bil deželnemu zboru (oziroma odboru) načrt dotične postave od deželnega šolskega sveta. Zborov odsek (poroč. Dottori) je vse zneske v načrtu nasvetovane znižal za 10 soldov. Po tem takem se bode plačavalo od 1000 gold. zapuščine do 5000 po 10 odstotkov za penzijski zalog, od 5000 do 10.000 po 15, od 10.000 do 20.000 po 20, od 20.000 do 30.000 po 25, od 30.000 naprej po 30 kr. od vsakih 100 gold. Postava to uravnujoča šteje 44 §§. — Poslanec Gasser je poročal o preuravnavi deželne kmetijske šole. Sprejet je ta-le predlog; 1) Vino-kemijsko poskuševališče, ki je do sedaj združeno s kmetijsko šolo, ima nehati; 2) kmetijska šola se ima razdeliti na dvoje samostalnih oddelkov — italijanskega in slovenskega (dotična pravila so se potrdila); 3) razdelitev naj se izvrši z začetkom šolskega leta 1878/9. Deželnemu odboru je naročeno: da razdeli šolska posestva in vse drugo imetje med oba oddelka in vse pripravi, česar treba v izvršitev pred omenjenih sklepov. Vino-kemijsko poskuševališče naj se združi s c. kr. svilorejskim poskuševališčem. — Dr. Tonkli je poročeval o preudarku deželnega zaloga pro 1879. Stroškov je čez 192 tisuč, dohodkov pa samo 83 tisuč, primanjkljeja tedaj 109 tisuč, kateri se ima pokriti 1) z doklado 12% k izravnim davkom; 2) z dokl. 20% na vinsko in mesno užitnino in 3) z davščino 1 gold. na vsak hektoliter na